

PŘEHRADY

ČECH, MORAVY A SLEZSKA

Jan Stráský

101
výletů
pro pěší
a cyklisty

PRŮVODCE

turistika • sport • rekreace • zajímavosti

JAK PRACOVAT S PRŮVODCEM

Právě přehrady a za nimi vodní plochy jsme učinili cílem výletů; převážně pěších, ale i cyklovýletů a zejména v případech, kdy bezprostřední okolí není turisticky zajímavé nebo je nepřístupné, zvolili jsme i motovýlet. Průvodce zahrnuje všechna vodní díla v rozsahu knihy *Přehradý Čech, Moravy a Slezska*, díla Vojtěcha Broží a kolektivu, kterou vydalo nakladatelství Knihy 555 Liberec v roce 2005. Ta si klade za cíl představit všechny významné přehrady včetně několika starých rybníků a zdokumentovat jejich technickou stránku, všímá si však také jejich krajinnotvorné, sportovní a rekreační funkce. Náš cíl je přivést k těmto pozoruhodným dílům turistu. Do popisu výletu jsou vřazeny graficky odlišené informace o příslušném vodním díle, čerpané rovněž z této publikace. Výlety jsou vedeny téměř výhradně po pěším turistickém značení, v případě cyklovýletů po značených cyklotrasách s odvoláním na příslušné turistické mapy KČT (zelená a žlutá edice).

■ Z hlediska rekreační atraktivity jsme VD rozdělili do tří skupin, které lze stručně charakterizovat:

- A** – VD, kolem nichž vznikly rozsáhlé rekreační oblasti;
- B** – VD s možným koupáním a krátkodobou relaxací;
- C** – VD bez možnosti rekreace.

■ Průvodce je uspořádán po 14 samosprávných krajích. Výlety k jednotlivým VD jsou voleny tak, že:

- VD skupiny **A** jsou východiskem doporučeného výletu s předpokladanou možností návratu nebo zároveň i jeho cílem; návštěvníkům, kteří často pobývají na jejich břehu více dní, nabídneme větší počet výletů;
- VD skupiny **B** leží na trasách výletů, vedených mezi dopravně dostupným východiskem a cílem; předpokládá se jen krátká relaxace;
- VD skupiny **C**, zejména ta, která jsou z hygienických důvodů nepřístupná, leží na trase s nejkratší možností přiblížení.

PIKTOGRAMY

VODNÍ DÍLA

Pro rychlý přehled poskytovaných služeb, turistických a rekreačních aktivit, které se na daném VD dají využívat, jsme zvolili formu piktogramů (ikon):

	nádrž na pitnou vodu *		jachting
	občerstvení, restaurace		vodní čluny
	ubytování		vodní lyžování
	táboření, kemp		vyhlídková loď
	koupání		potápění (potáp. základny)
	dětské atrakce (sklzavky, hřiště)		prohlídka hráze **
	rybaření		chovný rybník
	surfing		

* zákaz vstupu do I. vodrenského pásma
** je možná ve skupinách po dohodě s hrázným

VÝLETNÍ TRASY

U jednotlivých výletů jsou vždy uvedeny: číslo výletu, komu je určen formou piktogramů:

	pro pěší		motovýlet
	cyklotrasa		výlet po vodě (vyhlídková loď)

a mapa KČT ► zelená edice (1 : 50 000), ► žlutá edice (1 : 100 000) + číslo mapy dle mapového členění ČR, celková délka trasy v km (v textu jsou v závorkách u zastavení uvedeny dílčí vzdálenosti v km) a průběh trasy. Symbol ⊕ značí odbočku k další turistické zajímavosti.

POUŽÍVANÉ ZKRATKY

CHKO – chráněná krajinná oblast	NPP – národní přírodní památka
KČT – Klub českých turistů	NPR – národní přírodní rezervace
NP – národní park	PP – přírodní památka
rozc. – rozcestí	PR – přírodní rezervace
stol. – stoleť	p. – potok
VD – vodní dílo	zříc. – zřícenina
žst. – železniční stanice	

■	barevné označení a název kraje
▶	vodní dílo (ve směru od přítoku k hrázi)
1	číslo VD dle pořadí v jednotlivých krajích
●	krajské město
●	významné město (okresní město)

■ ÚSTECKÝ KRAJ

POKR. CYKLOVÝLETU

Přehradulze pěškyobejít po značených turistických cestách, když se ze sedla Závory dáme vpravo po žluté, vedoucí poblíž břehů vodní nádrže. Po 1,5 km se dostaneme na konec nádrže na rozc. **Černá Nisa, západ**, odkud se na kole vrátíme do sedla Závory a k základní kilometrži připočteme 3 km. Z rozc. Černá Nisa, západ (1,5) můžeme pěšky pokračovat

po modré vlevo přes hráz k rozc. Černá Nisa, východ (2), odbočit znovu s modrou vlevo a sledovat vodní nádrž a v závěru Černou Nisu až k rozc. Za přehradou (3,5), které leží na naší trase. Vratme se do **sedla Závory** (8,5) a

pokračujeme po cyklotrase 3019 s modrou i žlutou na rozc. **Pod Olivetskou horou** (9,5) a pak už jen se žlutou k rozc. **Za přehradou** (10). Uhlířská cesta s námi teď chvíli stoupá ke **Gregorovu kříži** (11) a pak klesne na **Novou Louku** (12), což je název pro přírodní rezervaci vrchoviště s klečí a podmáčenými smrččinami v údolí Blatného potoka i pro veřejně přístupnou restauraci. V tomto místě stávala sklárna, z níž zbyl jen

panský dům, později přestavěný na zámeček, který je dnes zmíněnou restaurací. Naše cyklotrasa vede dál s modrou značkou k Blatnému rybníku a zvolna stoupá ke **Kristiánovu** (14,5). Z bývalé sklářské huti, jejíž panický dům vyhořel v roce 1938, zbyl přívod vody, Památník sklářství Jizerských hor, umístěný v bývalé sklářské hospodě a přístupný denně v letní sezoně, a sklářský hřbitůvek. Jsme však nejbliž **VD Josefův Důl**. Můžeme se k němu vydat vpravo po cyklotrase 3021, která nás doveče až k hrázi (3,5 km) a pak si musíme přičíst k základní kilometrži 7 km.

Zámeček na Nové Louce

Kristiánov, Liščí bouda (muzeum)

Cyklisté u VD Josefův Důl

6 JOSEFŮV DŮL

VD Josefův Důl leží na Kamenici, jejíž vody při prudkých dlouhotrvajících deštích způsobovaly již v 19. stol. značné škody. V noci z 28. na 29. července 1897 přišla průtrž a následně povodeň, která způsobila ztráty na životech a obrovské škody. Na Nové Louce byl zaznamenán dodnes nepřekonaný středoevropský srážkový rekord – 345 mm za 24 hodin. Tato situace vedla ke stavbě několika přehrad, které dnes navštěvujeme. Záměr postavit přehradu v tomto místě se tehdy vzniklému Vodnímu družstvu pro stavbu přehrad na Černé a Bílé Nise a Kamenici nezdařil. Teprve po desítkách let nedostatek pitné vody pro Liberecko vedl k rozhodnutí o výstavbě přehrad na řece Kamenici nad obcí Josefův Důl. Účelem VD bylo především akumulovat vodu pro krytí potřeb vodárenské soustavy a zadržovat povodňové průtoky. Zvolené místo si vyžádalo postavení dvou zemních těles, hlavní a boční hráze. Hlavní hráz v údolí Kamenice je přímá sypaná, na pravém boku s obtokovým tunelem, u jehož vtoku stojí 60 m vysoký věžový objekt s odběrným zařízením. Voda je vedena do úpravny vody v Bedřichově 2,5 km dlouhou štolou. Přímá boční hráz je postavena v levém terénním sedle. Při drobných provozních úpravách bylo doplněno turbosoustrojí s dosažitelným výkonem 100 kW. Nádrž nelze z hygienických důvodů využívat k rekreaci či rybaření, v těsné blízkosti jsou však turistické cesty pro pěší, cyklisty i běžkaře.

POKR. CYKLOVÝLETU

Z **Kristiánova** (14,5) cyklotrasa 3019 zvolna stoupá s modrou značkou k **Rozmezi** (18), které je nejvyšším bodem této trasy. Pak se po náhorní rovině dostáváme k rozc. **U Čihadla** (19), kde je přírodní rezervace sedlového vrchoviště s rašelinnými smrčínami a jezírky. Na rozc. se cyklotrasa 3019 dá s modrou dopravou na další

Rašeliniště Čihadla

Rekreační charakter: **C**
 Nejbližší obec: **Josefův Důl**
 Vodní tok: **Kamenice**
 Délka hráze v koruně: **360 m**
 Výška hráze nad základem: **44 m**
 Objem nádrže: **22,11 mil. m³**
 Max. zatopená plocha: **138 ha**
 Rok uvedení do provozu: **1982**

Rekreační charakter: **B**
 Nejbližší obec: **Žďár n. S.**
 Vodní tok: **Sázava**
 Délka hráze v koruně: **457 m**
 Výška hráze nad základem: **7 m**
 Objem nádrže: **4,18 mil. m³**
 Max. zatopená plocha: **205 ha**
 Rok uvedení do provozu: **1480**

7 VELKÉ DÁŘKO

VD Velké Dářko je středověký rybník na Sázavě, který již po staletí přispívá k půvabu krajiny pod Žákovou horou ve Žďárských vrších severně od Žďáru nad Sázavou. Hráz rybníka, po které vede asfaltová vozovka místního významu, je přímá zemní, z místních materiálů. Návodní svah je opevněn kamennou rovnáninou a nad tímto opevněním zatravněn, vzdušný svah je zatravněn celý. VD slouží jako rekreační, rybochovná a retenční nádrž. Na jeho březích je několik kempů a zařízení jachetního oddílu. Nachází se v oblasti nejzrůslehlejších rašelinišť Českomoravské vrchoviny, která jsou vyhlášena národními přírodními památkami (Dářko, Radostínské rašeliniště). Těsným okolím Velkého Dářka vede 12 km dlouhá naučná stezka, spojující severní okraj Škrdlovic s Radostínem a okraji obou uvedených chráněných rašelinišť.

► KČT č. 48

16 km
 Škrdlovice
 VD Velké Dářko
 Polnička
 VD Pilská
 Žďár nad Sázavou
 VD Staviště

■ ŠKRDLOVICE–ŽĎÁR NAD SÁZAVOU (VD VELKÉ DÁŘKO, VD PILSKÁ A VD STAVIŠTĚ)

Škrdlovice se dvěma hotely a chráněnou lípou velkolistou jsou zázemím **VD Velké Dářko**, k němuž odtud dojdeme po místní komunikaci s červenou

Rašeliniště Dářko

po 2 km. Červeně značená cesta opustí hráze a sleduje po proudu Sázavy, na níž je řada menších rybníků. Největším hned pod hrází Velkého Dářka je Nový rybník, následují Železný, Kamenný, Stříbrný a Hamerský. To už jsme opustili les a procházíme jedním z nejstarších železářských středisek oblasti **Polničkou** (5) s lidovými stavbami se štíty zdobenými štukaturou. Za obcí mijíme lom a začneme zprava obcházet **VD Pilská** (9).

Rekreační charakter: **B**

Nejbližší obec: **Žďár n. S.**

Vodní tok: **Sázava**

Délka hráze v koruně: **296 m**

Výška hráze nad základem: **10 m**

Objem nádrže: **1,51 mil. m³**

Max. zatopená plocha: **55 ha**

Rok uvedení do provozu: **1962**

8 PILSKÁ

VD Pilská na Sázavě bylo vybudováno podstatným zvýšením hráze původního rybníka, jehož jméno, spojené s tím, že původně obsluhoval pilu, se na něj přeneslo. Potřeba výstavby VD byla vyvolána zejména rozvojem Žďárských strojiren, dílo však mělo zároveň přispívat k regulaci průtoků a rozšířit rekreační možnosti zejména pro obyvatele blízkého města. Bylo vytvořeno přehrazením údolí sypanou hrází bez těsnění. Návodní svah je opevněn dlažbou, vzdušní svah je zalesněn.

POKR. VÝLETU

Po opuštění hráze se dostaneme na silnici, u níž stojí žďárský zámecký areál. Když projdeme branou, uvidíme před sebou konventní kostel Nanebevzetí P. Marie, gotickou baziliku přestavěnou Santinim s cenným interiérem. Vpravo je bývalý konvent, kde je dnes výstavní expozice o cisterciáckém řádu, otevřená od dubna do října samostatně nebo s průvodcem. Vlevo od kostela je bývalá prelatura, kde je již půl století umístěno Muzeum knihy se shodnou přístupností. Když projdeme třetím nádvořím vpravo, dostaneme se k bývalým konírám, kde je dnes expozice věnovaná dílu J. B. Santiniho. V zahradní části stojí budova letní prelatury a poblíž nejstarší objekt z doby budování kláštera – Studniční kaple. U zámku jsou krásné klášterní zahrady s množstvím chráněných stromů. Podél pozoruhodného barokního mostu a podél restaurace Táferny se dostaneme na Zelenou horu s nejcennějším Santiniho dílem – poutním kostelem sv. Jana Nepomuckého. Jde o světově ceněné dílo barokní gotiky, v jehož architektonickém řešení hraje významnou roli symbolika hvězdy. Červená značka nás vede do centra **Žďáru nad Sázavou** (14) po břehu Sázavy. Na náměstí najdeme starou radnici a za ní tvrz na ostrohu nad řekou, v níž je dnes Regionální muzeum. Nad tvrzí je pozdně gotický kostel sv. Prokopa. Vydáme-li se z náměstí po modré, která vede do centra Žďárských vrchů, dojdeme hned na kraji města na hráz **VD Staviště** (16), odkud je třeba se vrátit tam, kam se rozhodneme. Výlet po třech vodních dílech skončil.

Zelená hora, klášter

nakonec okrajem lesa sledujeme říčku Čižinu do rekreační osady **Pocheň** (12,5) s dřevěnou zvoničkou a se zbytky hradu Vartnova nad ní. Za osadou leží **VD Pocheň**. Naše cyklotrasa, provázená žlutou značkou, vystoupá po silnici do **Úbla** (14,5) s kostelem Nejsvětějšího Vykupitele. V obci se přeorientujeme na cyklotrasu 6073 a po silnici s ní sjedeme na dolní konec **Lichkova** (18) s kostelem sv. Mikuláše. Odtud stoupáme na horní konec **Lichkova** (20,5) s kamenným větrným mlýnem holandského typu. Za **Lichkovem** cyklotrasa opouští silnici a stoupá po nezpevněné kamenité lesní cestě k **rozcestí pod Holubím vrchem** (24), kde se křížuje s cyklotrasou 503. Vydáme se po ní vpravo, sice v klesání, ale po lesní komunikaci horší kvality přes železniční trať k řece Opavě do **Zátoru** (33) s kostelem Nejsvětější Trojice. Teď už nás čeká silniční úsek při řece Opavě, jímž se přes **Brantice** (36,5) s kostelem Nanebevzetí P. Marie a zámek vedle zaniklé tvrže vrátíme do **Krnova** (43).

Lichkov, větrný mlýn

Rekreační charakter: C
 Nejbližší obec: **Staré Hamry**
 Vodní tok: **Ostravice**
 Délka hráze v koruně: **342 m**
 Výška hráze nad základem: **65 m**
 Objem nádrže: **57,16 mil. m³**
 Max. zatopená plocha: **305 ha**
 Rok uvedení do provozu: **1970**

9 ŠANCE

VD Šance leží v centrální části Moravskoslezských Beskyd na řece Ostravici, která právě z hlediska povodňové hrozby nepatří k nejbezpečnějším. Hlavní funkcí nádrže je zásobování pitnou vodou a je jedním z hlavních zdrojů ostravského oblastního vodovodu. Přímý vodárenský odběr z ní vede asi 7,5 km dlouhým přívodním řadem do úpravny v Nové Vsi, která je situována na předměstí Frýdlantu nad Ostravicí. Nádrž se významně podílí i na povodňové ochraně území podél řeky Ostravice až po Ostravu. Těleso hráze je nasypáno z lomového kamene a kamenných sutí s návodním zemním těsněním. Ve své době se jednalo o nejvyšší sypanou hráz u nás. Jsou zde instalovány dvě turbíny o celkovém výkonu 1,07 MW. Nádrž zatopila část obce Staré Hamry a zbytek rozdělila na dvě části.

OKOLO VD ŠANCE

Chceme-li poznat **VD Šance**, můžeme z poloviny objet břeh nádrže po silnici. My si však dáme za úkol ji obejít po nejbližších značených cestách, které se samozřejmě v případě vodárenské nádrže drží zpovzdálí. Začneme přímo na hrázi tohoto VD, kam se dostaneme po silnici z nedaleké Ostravice. Od hráze se žlutou značkou sledujeme chvíli se silnicí levý břeh a pak prudce ve dvou stupních vystoupáme na **rozc. Pod Malým Smrkem** (4,5). Zde se dáme po modré doleva, úsporně sestupujeme lesním komplexem zpět ke břehu nádrže u **Hutí** (10) a pak ho sledujeme přes **Janikulu** až téměř na konec

vzdutí u osady **Ríky** (12). Modrá značka nás teď převede přes boční hřbet v nejvyšším místě přes výhledový bod **pod Javořinou** (14,5), v táhlé lesní ser-

Hlavní hřeben Moravskoslezských Beskyd

Flyšová souvrství na břehu řeky Ostravice na Bílé

poutním kostelíkem P. Marie Pomocné a občerstvovacími i ubytovacími příležitostmi. Zelená doleva nás vrátí k zátoce nádrže Šance s přítokem **Řečice** (28).

Odtud už po silnici nad přehradní zátokou kolem chaty Kobylík dojdeme k **hrázi VD Šance** (32). Komu se zdá trasa příliš dlouhá, může si ji zkrátit od osady **Ríky** (12) tím, že si odpustí Javořinu a Bílou, bude se odtud držet při hrázi a na konci vzdutí přejde po mostě přes Ostravici do Starých Hamrů a z nich po zelené do **Grúně** (24,5).

Grůň na Ostravici, dřevěný kostelík P. Marie Pomocné

6

KČT č. 96

9

32 (28) km

Frydlant nad Ostravicí (VD Šance)
rozc. Pod Malým Smrkem
Janikula
Ríky
Bílá
Janikula
Grůň
Frydlant nad Ostravicí (VD Šance)

pentině nás svede do letoviska **Bílá** (18) s dřevěným kostelem sv. Bedřicha norského typu a s dřevěným zámečkem, přeměněným na hotel. Po silnici podél bývalé železniční tratě, zaniklé v důsledku stavby přehrady Šance, dojdeme k **soutoku** (19,5) Bílé a Černé Ostravice, vystoupáme na hřeben **Janikuly** (22), se žlutou zkratkou se dostaneme k zelené a s ní procházíme **Grůň** (24,5) s dřevěným